İLK TANIŞMA, DİRİLİŞ GAZETESİ, OKUL YILLARI 1983-1990

Mustafa Kirenci

I

Geriye doğru hayatıma baktığımda, gerek hikâyelerini dinlediğim gerekse hatıralarını okuduğum insanların hayatlarını düşündüğümde insan hayatında alınyazısının belirlendiği en azından akışının bir yola doğru yöneldiği anlar var. Bu kimilerinde keskin dönüşler şeklinde kimilerinde de ilk hareket noktasından zamana yayılarak bir süreç, sakin bir akış şeklinde zuhur ediyor. Benim için o an liseden yeni mezun olduğum üniversite sınavın sonuçlarının açıklandığı 1980 yazında başladı. Memleketim olan Boyabat'ta idim. Sonuçlar açıklanmış Erzurum Atatürk Üniversitesi Felsefe Bölümünü kazanmıştım. Liseden fen/matematik kolundan mezun olmama rağmen felsefeye ilgim vardı ve ilk tercihlerim arasında idi. Felsefe bölümü de Türkçe matematik puanıyla alıyordu. O zamanlar tercih konusunda hiçbir rehberlik yapılmazdı herkes kendi kendine tercihlerini sıralardı. Ben de felsefe bölümünü kazanmıştım. Boyabat o sıralar 15.000 nüfuslu bir ilçe idi ve herkes birbirini tanırdı. İsmen bildiğim fakat tanışma, görüşme fırsatımız olmadığı Amasya'da öğretmen Hüseyin Maviş Bey'le sınav sonuçlarını öğrendiğim gün tanıştım. O zamanlar 25 yaş civarında olsa gerek. Hitabet sahibiydi, fikir dünyasına, tasavvuf büyüklerine müktesebatı vardı. Heyecanla konuşuyordu. Belli ki içinde mezcettiği fikirlerin coşkusunu taşıyordu. Hasbi samimiyetin o insandan insana geçişken madenine sahipti. Gazzali, Mevlâna, Bediüzzaman'dan, Necip Fazıl'dan ve ismini ilk olarak işittiğim Sezai Karakoç'tan bahsediyor, onları ve başka isimleri fikir dünyamızın yıldızları olarak vasfediyordu. Birkaç kez daha görüştük. Daha sonraki yıllarda da bilhassa yaz tatillerinde arkadaş gurubumuzun cazibe merkezi olarak hepimizi tenvir etti. Hâlen irtibatımız devam etmekte. İdari görevlerde bulundu ve emekli oldu. Hüseyin Maviş'in en ayırt edici vasfı bana öyle gelir ki kendi kelimelerini bulmuş biriydi. Naklettiği herhangi bir fikir ya da düşünceyi kendine

has terminolojisiyle ifade eden, kendi kelimeleriyle konuşan, ihtiyar sahibi, muhtar bir kişilikti. Yazabilir, hem de iyi bir yazar olabilirdi.

1981-82 öğretim yılında Erzurum'da eğitimime başladım. Erzurum üniversite şehri olduğu için epey kitapçı vardı. Onlardan biri de Hira Kitabevi idi ve bir rafında boydan boya çeşit olarak az Sezai Karakoç kitapları vardı. Hemen isimlerinden hareketle birkaç kitap aldım. Okudum, biraz da Hüseyin Maviş'in anlattıklarını düşünerek okudum. Kitapların atmosferi beni kendine çekmiş, başka eserlerine merakım uyanmıştı. Erzurum'u şehir olarak sevmiştim ama bir süre sonra eğitimime burada devam etmek istemediğimi anladım. 1982 yılında tekrar üniversite sınavına girdim ve İstanbul Üniversitesi Sistematik Felsefe Bölümünü -o zamanlar Felsefe Kürsüsü dört ana bilim dalından meydana geliyordu- kazandım. Erzurum'da güzel günlerim geçti. İnsanını ve özellikle lokanta esnafını sevmiştim.

1982 Eylül'ünde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne kaydımı yaptırdım. Artık İstanbul hayatım başlamıştı. İstanbul benim için, eğitimimi yapacağım yer, kısa bir süre sonra da Cağaloğlu yani Sezai Karakoç demek olacaktı. İlk yılımın ilk döneminde Beyazıt'ta kitapçıların bulunduğu Beyaz Saray adıyla anılan pasajda bulabildiğim kadar okuduğum birkaç kitabı dışındaki Sezai Karakoç kitaplarını aldım. O zamanlar 25-30 kitabı vardı ve hepsini bir arada bulmak neredeyse imkânsızdı. Üniversitedeki ilk yılımın ilk döneminde bir yandan İstanbul'u tanımaya çalışıyor bir yandan da Diriliş kitaplarını okuyor, bazı cümleleri defterime yazıyordum. Kitapları bitirmek için yarıyıl tatilinde memleketime gitmedim. Bazen kaldığım yurdun kütüphanesinde, bazen de Beyazıt Kütüphanesinde ***Çağ ve İlham***'ları, ***Sütun***'u, ***İnsanlığın Dirilişi***'ni, ***Ruhun Dirilişi***'ni, ***Kıyamet Aşısı***'nı, ***Yitik Cennet***'i, ***Diriliş Neslinin Amentüsü***'nü, ***Gündönümü***'nü okudum. Nedense şiirlerine sadece ara ara bakmış galiba onları kendimce sonraya bırakmıştım. ***Monna Rosa***'dan ise hiç haberim yoktu.

***

Hakkında hiçbir biyografik bilgim de yoktu. Eserleri bana yetmişti. Net olarak hatırladığım şey yazdıklarının bana güven vermesiydi. Kastettiğim şey ideolojik bir güven, var olan fikirleri daha da berkiten hatta ileri safhalarda donmuşluğa, fikrisabitliğe yol açacak, insanı düşünsel olarak katılığa sevk edecek, araştırmanın ve tahkikin önünü kesen bir emniyet ve yeterli bulma hissi değil. Aradığım şey her zaman olduğu gibi samimiyetti. Yazarın metinlerinden okura ulaşan bu bağı ben samimiyet olarak tanımlıyor ve o bana güven veriyordu. Tam olarak anlatabilecek miyim bilemiyorum, kastettiğim güven söylediklerinin muhakemeler silsilesi takip ederek ve tutarlıkla dile getirilmesi, adım adım düşünmeyi öğretmesi başka bir ifadeyle düşüncelerine satır satır bizim de eşlik etmemizi sağlaması. Bilgileri ham hâliyle öğretir gibi değil de onları bilincin malzemeleri olarak işlemesi, sembolize edip okurun var olan bilincine kendi bilincini aşılaması. Sanki bizde yazacak olsak öyle yazarmışız gibi. Eserin sırf hakikati söylemesi değil, her hâlükârda hakikat sevgisini uyandırması,

onunla bizim aramızda insanın zamanla geliştirebileceği bir rabıta kurması ve onu arayışlarımıza eşlik edecek bir kılavuz, yol, yöntem hâline getirmesi. Muhtemel soruları cevaplaması, cevaplarının yeni sorular ortaya çıkarması. Bizimle de devam edecek bir bilinç hâlini kazandırması. Bakış açısının çeşitliği ve hareketliliğini temel fikirlerde sanatla mezcetmesi ve böylelikle çevreden merkeze, bazen de merkezden çevreye doğu geçişlerle başka başka düşünme yolları göstermesiydi. Mesela ilk aklıma gelen, Thales'den beri âlemin ana arkhesi/unsuru, Empedokles'in de hayatı idame ettirici dört temel arkhesinden biri olan "su"ya dair, ***Makamda***'daki "Su"[1] başlıklı yazısı: Tabiat tablosunun çeşitli görünümleriyle başlayan yazıda su kayalara çarpa çarpa hem kayaları yıkar hem de kendisini; çıktığı kaynaktan denizlere yol ala ala hayata karışır, sonunda denizle/okyanusla buluşur onu tazeler. Buraya kadar suyun hakikati aşağı yukarı herkesin bilip anladığı bir şeydir. Bundan sonra öğreti başlar. Su, satır satır yaratılıştan tabiatta doğru ve nihayetinde insan için bir öğreti inşa eder. İnsanın suya dikkat kesilmesi, ona başka bir gözle bakması ile bu öğreti anlaşılacaktır. Metin en başta bunu vadetmektedir. Somut yani bildiğimiz sudan soyut suya yani bilmemiz gereken suya doğru adım adım yaklaşır, sonunda kendimizle karşı karşıya geliriz. Suyun sadece her günkü içtiğimiz, temizlik için kullandığımız su olmadığını anlar, ondan hareketle susuzluğu ve susuzluklarımızı keşfeder, su bir arayış hâline insani bir alana yükselir. Suyun özgür tabiatı insana doğru akarken o her ne kadar maddi hayatı idame ettirici bir unsur olsa da, çeşit çeşit susuzluklarımıza da karine hâline gelir. Türlü türlü arayışlarımızın ham maddesi olmaya başlar. Yani somut susuzluğumuzu gideren su, bizde şimdiye kadar fark etmediğimiz susuzluklarımızın en büyük delili hâline gelir. Finale doğru "Su, ruhun susuzluğunda mevcuttur." dedikten sonra yazar kendisine yani ruhuna hitap eder: "Ruhum, susadığın suyu, kendinden başlayarak aramaktan vazgeçme." Son cümlede su, âdeta bir seyrisülukun nihayetinde bir ödül gibi gelir, varlığımızla bütünleşir, onu yıkayıp temizler, aslına döndürür.

Ayrıca ***İnsanlığın Dirilişi*** ve ***Ruhun Dirilişi*** bir felsefe öğrencisi olarak bende çağdaş felsefeye insanlığın geleceği bakımından tümel ve kritik edici bakışı sağlayan eserler oldular. Bende külliyat okuma fikri de Diriliş metinleriyle başladı.

***

1983 Şubat ayı idi. Kütüphaneden çıkıp şimdi Beyazıt tramvay durağının bulunduğu alana doğru yürürken orada bir gazete bayiinin önünde adının yazılışı tarzıyla diğer gazetelere benzemeyen "Diriliş"le göz göze geldim. Uzanıp aldım, ücretini ödedim. Tek renk ve tek yaprak gazetede güncel haberler resimsiz olarak verilmişti. Diğer gazetelerle hiçbir benzerliği yoktu. Hemen gözlerim, altında Sezai Karakoç imzasının bulunduğu "Başyazı"ya takıldı: "Köprü Yıkılmışsa"[2] Hep sakladığım gazetenin o nüshasına şimdi bakıyorum, "7 Şubat

1 Sezai Karakoç, ***Makamda***, Diriliş Yayınları, İstanbul 1980, s. 79-82.

2 "Köprü Yıkılmışsa" daha sonra dergideki yazılar kitaplaşırken ***Çağ ve İlham IV: Kuruluş*** kitabına alınmıştır. Diriliş Yayınları, İstanbul 1986, s. 65-67.

SEZAİ KARAKOÇ'UN SON ÜÇ KİTABI
HİKÂYELER II. (Portreler) 200 TL.
PİYESLER I 160 TL.
EDEBİYAT YAZILARI I 160 TL.

Diriliş

Kuruluş : 1960

SEZAİ KARAKOÇ'UN SON ŞİİR KİTABI
LEYLÂ İLE MECNUN
DİRİLİŞ YAYINLARI
150 TL.

Şubat 1983, Pazartesi — Sayı : 104 — 30 Lira

«Nato İttifakı'nın durumu ve geleceği»: Münih'deki «Werkunde-83» konferansında tartışılacak

ANKARA (a.a.) — «Nato İttifakı'nın durumu ve geleceği», Münih'de başlayacak «Werkunde-83» Konferansında tartışılacak.

Konferansta Türkiye'yi temsil edecek olan Millî Savunma Bakanı Ümit Halûk Bayülken, 11 şubat cuma günü Federal Almanya'nın Münih kentine gidiyor.

Nato üyesi ülkelerin ilgili bakanlarının katıldıkları «Werkunde» konferanslarında, Avrupa ve Nato ülkelerinin çeşitli sorunlarıyla, bağlı bulundukları stratejileri tartışılıyor.

«Werkunde - 83» konferansına, Federal Almanya'yı Savunma Bakanı Manfred Werner'in temsil edeceği açıklandı.

Millî Savunma Bakanı Bayülken, 14 şubat pazartesi günü Federal Almanya'dan Türkiye'ye dönecek.

Siyasî Partiler Kanunu tasarısı 11 şubat cuma günü görüşülmeye başlanacak

ANKARA, (a.a.) — Danışma Meclisi Genel Kurulu, Siyasî Partiler Kanunu tasarısını 11 şubat cuma gününden itibaren görüşmeye başlayacak.

Başkanlık Divanı'nın geçtiğimiz hafta yaptığı toplantıda, tasarının hafta içinde Başkanlığı verilmesi halinde, görüşmelere 11 şubat günü başlanması kararı alınmıştı.

Genel Kurul'un onayına sunulacak olan Başkanlık Divanı kararına göre, Kurul pazar hariç, hergün toplanacak. Danışma Meclisi Genel Kurulu, çalışmalar sırasında günde üç oturum yapacak. Birinci oturum saat 10.00-13.00, ikinci oturum saat 14.00-19.00 ve üçüncü oturum ise saat 20.00'den itibaren günlük program tamamlanıncaya kadar sürecek.

Danışma Meclisi Genel Kurulu'nda Siyasî Partiler Kanunu tasarısının tümü benimsenip, maddelerinin görüşülmesine geçilince, çarşamba günleri önemli tasarı ve teklifler de ele alınabilecek.

Başyazı

KÖPRÜ YIKILMIŞSA ...

Bir toplumun hayatında felâket kaynaklarından biri de, nesiller arasındaki bağların kopmuş olmasıdır. Toplum ve millet hayatı, sürekli ve kesiksiz bir akıştır. Bu akışta bir kırılma, kopma, kesilme olduğu takdirde, o toplum, ya da millet, kendini boşlukta hisseder, hafızasını yer yer yitirmiş bir insan gibi kıvranır durur. Millet veya toplum hayatında kesik kesik yaşama yoktur. Toplumun ya da milletin soluğu, kesik kesik değil, derin ve uzun bir soluktur.

Millet ya da toplum, medeniyeti solur. Ağır yaşantının damarlarda biriktirdiği kireç ve kiri, ancak, medeniyet oksiyeni temizler. Nasıl, her damla suyun taşıdığı ile, ağır ağır akan bütün bir nehrin özelliği ortaya çıkıyorsa, kişilerin ruh ve zihin yükleri, medeniyet ve kültür mirasından paylarına düşen ile de, bir toplumun ya da milletin toplam manevî varlığı oluşuyor.

Maliye Bakanı Kafaoğlu, Türkiye'nin ödemeler dengesinin çok iyi sonuçlandığını, şimdilik İMF'den kredi desteğine gerek olmadığını bildirdi

İSTANBUL, (a.a.) — Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu Başkanlığında bir heyet 10-11 şubat tarihleri arasında yapılacak Uluslararası Para Fonu (İMF) geçici komite toplantısına katılmak üzere, İstanbul'dan uçakla Washington'a gitti.

Maliye Bakanı, hareketinden önce, Yeşilköy Havalimanında yaptığı açıklamada, İMF'nin geçici komite toplantısının nisan ayından şubat ayına alındığını belirtti ve özetle şöyle dedi.

«10-11 şubat tarihleri arasında yapılacak bu toplantıda İMF kotalarının arttırılması meselesi konuşulacak. Bu, İMF'nin öz varlığının arttırılması anlamını taşır. Hür bir ülke arttırılan kotalara iştirak paylarının İMF'deki ortaklık paylarına göre kullanıp kullanılmayacağını bu toplantıda ifade ediyor.

Kotaların önemi, bilhassa İMF'nin çekiş hakları kullanılırken, ülkelerin, kotaları ile orantılı olarak İMF desteğine ve kredisine sahip olmalarından ileri gelmektedir. Şubat'ın 10 ve 11. günlerinde, İMF'nin geçici komitesi, toplantıda kotaların arttırılıp arttırılmayacağı meselesini konuşacak; muhtemelen arttırılmasına karar verilecektir.

Uluslararası teşekküllerde kararlar, önceden hazırlanır ve bilahere de toplantıda onun hukukî işlemleri tamamlanır. İMF'nin kuruluş statüsüne göre, neler yapılması gerekirse ve formaliteler yerine getirilir. Bu sebeple şimdiden kotaların arttırılacağına kati nazarla bakmak lazım gelir.

Türkiye'de kotalardaki artış oranında kendi hissesini yükseltmek kararındadır.»

İMF toplantısına kredi istemi için gidilmediğine de işaret eden Kafaoğlu, şunları söyledi:

«Genelikle Türk basını ve Türk kamuoyu, Türkiye, geçen yıllarda İMF'den ödemeler dengesi açığını kapatmak için geniş ölçüde kredi desteğine nail olduğu için, yine, Maliye Bakanlarının Washington'a gitmesini kredi isteme şeklinde görüyorlar. Halbuki bu yıl Türkiye ödemeler dengesi çok iyi sonuçlan-

Dışişleri Bakanı Türkmen : «Yunan hükümetinin Türkiye ile ilgili saplantılarından kurtulması, Nato dayanışması, Türk - Yunan ilişkileri, Yunanistan'ın kendisi ve bölge için yararlı olacaktır»

ANKARA, (a.a.) — Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, «Yunan Hükümetinin Türkiye ile ilgili saplantılarından kurtulması, Nato dayanışması, Türk-Yunan ilişkileri, Yunanistan'ın kendisi ve bölge için yararlı olacaktır» dedi.

Anadolu Ajansı Muhabirinin, «Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu'nun Türkiye'ye yapılması öngörülen Amerikan askerî yardımıyla ilgili olarak Amerikan Başkanı Reagan'a gönderdiği mesaj» konuşundaki sorusunu cevaplandıran Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, «Amerika tarafından Türkiye için öngörülen askerî yardım düzeyinin, Türkiye'nin asgari ve en acil ihtiyaçları ve Nato İttifakı içinde Türkiye'ye düşen görevlerin değerlendirilmesine dayandığını» kaydetti.

Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, Anadolu Ajansı Muhabirinin konuyla ilgili sorusunu şöyle cevaplandırdı:

«1984 malî yılında Birleşik Amerika tarafından Türkiye için öngörülen askerî yardım düzeyi, Türkiye'nin asgari ve en acil ihtiyaçları ve Nato İttifakı içinde ona düşen görevlerin değerlendirilmesine dayanmaktadır. Nato askerî makamlarının da görüşlerini yansıtan bu değerlendirmenin Türkiye ile Yunanistan arasında muayyen bir orana yer vermesi Atlantik İttifakının savunma politikasına rehberlik eden temel siyasî ve askerî kavramlara ters düşerdi. Yunan hükümetinin bahsettiği, bölgede müttefikler arasında askerî denge mefhumunun Nato kavramları ile bağdaşması olanaksızdır.

Diğer taraftan, Türkiye'nin Yunanistan için bir tehdit oluşturduğu yolundaki Yunan iddialarının yersiz ve mesnetsiz olduğu gayet iyi idrak edilmektedir.

Türkiye'nin Yunanistan'a karşı hiç bir hasmane emel beslemediği, dikkatli, ölçülü ve uzlaşıcı bir politika güttüğü ve iki ülke arasındaki sorunların çözümlenebilmesi için görüşmelere her an ha-

Kreisky, Filistinli ve İsrailli tutsakların değiş-tokuşu için arabuluculuk yaptığını açıkladı

NEW YORK, (a.a.) — Avusturya Başbakanı Bruno Kreisky, İsrail askerleriyle Filistinli tutsakların değiştirilmesi yolundaki görüşmelerde arabuluculuk yaptığını açıkladı.

Amerika'ya yaptığı resmî ziyaretten sonra New York'a geçen Bruno Kreisky, değiş-tokuş işlemleri için çeşitli defalar temaslarda bulunduğunu, ancak, taraflar arasında bu işlemlerin yapılacağı yer ve zaman ile değiş-tokuş edileceklerin sayısı konularında henüz anlaşmaya varılamadığını kaydetti. Kreisky, arabuluculuk görevinin çok nazik bir konu olduğunu belirtti ve «daha önce bu haberler çıkmamış olsaydı, bu görevimi açıklamazdım» dedi.

İzak Şamir, Federal Almanya'ya gitti

TEL AVİV, (a.a.) — İsrail Dışişleri Bakanı İzak Şamir, ikili ilişkiler ve İsrail'in AET ile ilişkileri konusunda görüşmelerde bulmak amacıyla Federal Almanya'ya gitti.

Şamir, 5 gün sürecek olan Avrupa gezisi sırasında, Lüksemburg ve Belçika'yı da ziyaret edecek ve İsrail'in, Amerika ile Arap ülkelerince hazırlanan Orta Doğu barış planları konusundaki görüşlerini ve İsrail'in AET ile olan ticarî ilişkilerini ele alacak.

İsrail, İspanya ve Portekiz'in AET ye katılmak planlarından büyük kaygı duymakta, bu ülkelerin üyeliklerinden, kendisinin Batı Avrupa'ya yaptığı dışsatımların etkileneceğini düşünmekte.

Tass Ajansı, Beyrut'taki patlamadan İsrail özel servislerini sorumlu tutuyor

MOSKOVA, (a.a.) — Sovyet Resmî Tass ajansı Beyrut'taki Filistin Araştırma Merkezine yapılan bombalı saldırıdan «İsrail özel servislerinin» sorumlu olduğunu açıkladı.

Shultz, Güney Kore'de

SEOUL, (a.a.) — Amerika Dışişleri Bakanı George Shultz, resmî bir ziyaret için Pekin'den Güney Kore Başkenti Seul'e geldi.

Havaalanında Güney Kore Dışişleri Bakanı Lee Bum-suk tarafından karşılanan Shultz'un Güney Kore'de yapacağı görüşmelerde güvenlikle ilgili ikili işbirliği ve Amerikan lisansıyla üretilen askerî teçhizatın Güney Kore'den ihracatı konuları ele alınacak. Shultz salı sabahı Hong Kong'a hareket edecek.

Shultz'un daha önce Çin Halk Cumhuriyetine yaptığı ziyaret sırasında Çin-Amerikan ilişkilerinde «istikrar» sağlama çabalarında öngörülen hedefe ulaştığı ifade ediliyor. Bir ABD Dışişleri sözcüsü, Shultz'un Deng Xiaoxing'le yaptığı görüşmede, tarafların «istikrarlı sürekli ve karşılıklı güvene dayanan» ilişkiler kurulması yolunda çabaların sürdürülmesi konusunda görüş birliğine vardıklarını açıkladı.

Bu arada Shultz, Reagan'ın Çin Başbakanı Zhao Ziyang'ı ABD'ye dâvet eden bir mektubunu Zhao'ya iletti. Zhao Ziyang da bu çağrıyı kabul etti.

Asya ülkeleri gezisinin üçüncü durağı olan Seul'de, Güney Kore Dışişleri Bakanı Lee Bum-Suk ile bir görüşme yapan, Shultz, Devlet Başkanı Chun Deo Hwan ile 'de görüşecek. ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü John Hughes, Shultz'un Lee'ye, Amerika'nın Güney Kore'ye sağladığı güvenlik desteğinin süreceği konusunda güvence verdiğini kaydetti.

Shultz'un Güney Kore gezisi, Amerikan - Güney Kore yıllık ortak askerî tatbikatlarının yapıldığı bir döneme rastladı. Bu tatbikata, 188 000 asker katılıyor. Bunlar arasında Amerikan Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerinden 70.000 asker var.

Kuzey Kore, 10 hafta süreli tatbikatlara tepki olarak kendi silâhlı kuvvetlerini «yarı savaş durumuna» geçirdi ve Amerika'yı Kore'de yeni bir savaş hazırlığı yapmakla suçladı.

Yerel seçimlerde İndra Gandi'nin partisi, üyeliklerin çoğunu aldı

YENİ DELHİ, (a.a.) — Hindistan'ın Başkenti Yeni Delhi'de yapılan

1983, Pazartesi" tarihini gösteriyor. Başyazıyı yani "Köprü Yıkılmışsa"yı 42 yıl sonra gazete nüshasından bir daha okuyorum. Niçin değişen bir şey yok? Niçin sözler yerini bulmamış? Köprüler yapılmış, geniş geniş yollar açılmış, tüneller iki kıtayı birleştirmiş, ama asıl köprü niçin onarılmamış? Yazının son cümlesi yeni nesiller için, yıkılan köprünün onarılması gerektiğini söylüyordu 1983'te. Yukarıdaki soruların cevabı galiba gelecek nesillerin en başta gelen ödevi olacak. Kader eğer köprünün onarılmasını yeni nesillere bahşederse, 1983'te söylenmesine rağmen niçin köprü bunca yıl onarılmamış sorusunu da öncelikle cevaplandırmaları gerekecek. Yazıyı okuduktan sonra, gazetenin arka sayfasında Diriliş Yayınlarının listesini ve gazetenin künyesini gördüm. İdare Yeri: Çatalçeşme Sokak, Üretmen Han, No.: 29/413, Cağaloğlu. İstanbul'da geçirdiğim yaklaşık 5 ay içinde Cağaloğlu adını duymuş, ama hangi tarafta olduğunu bilmiyordum.

İçimden gelen bir sevkitabii ile tıklattığım bu kapı bu anlamda çaldığım ilk kapı idi. Şimdi düşünüyorum da aslında mizaç olarak bir yazarla, şairle tanışmak, yeni insanlar arasında bulunmak bugün bile beni ve mizacımı aşan şeyler. Benim her zaman yegâne tercihim onları okumak oldu. Bir yazarın imza gününe gitmek, kitap imzalatmak, resim çektirmek, bir arkadaşın zoruyla ya da ona eşlik etme bahanesiyle şimdiye kadar bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıda

olmuştur. Kubbealtı'nda Cemil Meriç'in konferansına katılmış, öfkesini biraz yadırgamıştım. Ben daha çok sükûnetli bir ortamda, düşünmeyi, öğrendiklerini daha öncekilere tutarlıkla bağlamayı, içsel bütünlüğümü ve tutarlığımı korumayı kendim için üstün bir başarı olarak görüyordum. Heyecanlarıma bile sadakatsizlik yapmak istemezdim. Ya da kendime yontmadan söyleyecek olursam ben kelimelerin büyülü dünyasını hissetmiş, o büyülü dünyanın yardımıyla belki de kendi dünyamı kurmak istiyordum. Fakülteye başlayalı 5-6 ay olmuş, tefekkürün tabiatını ve ondan doğacak hakikatin insanoğlu için değerini fark etmiştim ve onu arıyordum.

Evet ziyaret etmek istiyordum. "Gitsem mi gitmesem mi? Acaba nasıl olur? O bir düşünür bense bir öğrenciyim, yakışık alır mı?" gibi çoğaltabileceğim sorularım, tereddütlerim ve acabalarım yoktu. Yapmak istediğim şeye karşı olası bütün alternatifler yok olmuş, Kant'ın "kategorik imperatif"i gibi içimden gelen "koşulsuz buyruğa" tabi olmuştum. Seçenekler arasından birini de seçmiyordum. Sonunda tanışma ya da ziyaret etme isteği galip gelmişti. Eylemlerimiz ya da seçimlerimiz bir kapıyı açar diğerlerini kapar. Beni Cağaloğlu'na yönlendiren kapı açılmış, hiçbir zaman bilemeyeceğim diğer kapılar kapanmıştı. O zaman böyle düşünmesem bile bugün rahatlıkla söyleyebilirim ki: Ben birazdan gireceğim kapıyı ömür boyu yaşayacaktım.

***

Şimdi geriye doğru baktığımda hayat ya da ömür dediğimiz şeyin ne olduğunu, Fuzûlî'nin şu beytinde daha net bir şekilde görüyorum:

Bu işretgâhın itmamında bir taş olmasa noksan
Beni yerden yere nakleyliyemezdi dehr sultanı.

Her birimiz farkında olarak ya da olmayarak, şairin bir yapı olarak düşündüğü dünya hayatında "taş" olarak vasfettiği herhangi bir noksanı tamamlamak için ömür sürüyoruz. Herkesin taşı çeşit çeşit. İnsandan insana oldukça çeşitli ve birbirinden farklı görünümleri onu gözlerden gizlese de dünya kedimizce kendimizi bir itmam/tamamlama yeri. Bütün mesele dehr yani "Âlemin Sultanı"nın bizi nereden nerelere, hangi hâl ve durumlardan geçirerek yolumuzu açtığını ya da yolumuzu hangi yöne çevirdiğini görebilmekte.

***

Galiba birine sordum, Cağaloğlu yürüme mesafesindeydi. Üretmen Han, son kat, 413 numaralı kapının önünde, hızla çıktığım merdivenler beni soluk soluğa bırakmıştı. Kapıyı tıkladım, içerden gelen sesle kolu çevirip, kapıyı araladım. İşte neredeyse hayatımın, bütün gençliğimin geçtiği Diriliş hayatım böyle başladı. Zamanla, yıllar birbirine eklendikçe anladım ki "o an" hem geçmişi hem de geleceğimi gösteren ve her ikisine de hükmeden bir rasat kulesi olmuş hayatımda. Bu kule her şeyi yerli yerinde gösteren, bakışa geniş bir perspektif kazandıran; en önemlisi de insana bu perspektif içindeki yerini, asıl yurdunu gösteren bir kuleydi. Bu kule, olanların kritiğe tabi tutulduğu; olması

gerekenlerin de tefekkür edildiği, kolaycılığa değil zora talip olmanın kabul gördüğü; "dar kapıların" işaret edildiği; "Geç Kalan Adam"[3] öyküsünde olduğu gibi hiçbir ödül ve menfaat beklemeksizin; insana, ödev ve sorumluluklarını bütün insanlığa teşmil edecek şekilde gerçekleştirebileceğini, ancak özgeci bir tutum sayesinde var olunabileceğini anlatan bir yerdi.

Öncesinde okumuştum. Tıklattığım bu kapının sahibinin düşüncelerini az çok anlamış, kelimelerini tanıyordum. Şimdi kelimelerin sahibi karşımdaydı. O kelimelerin bende yankılanan sesini somut olarak işitecektim. Daha önce ifade ettiğim gibi şiirlerini kendimi vererek okumamıştım. Şiirine daha sonraki zamanlarda geçecektim. Bugünden baktığımda tam olarak gitmek istediğim bir şair değildi, bir mütefekkirdi. Onda her ikisi de vardı ama ben mütefekkir tarafına gitmiştim. Okulda derslerde düşünürleri tanımış, tam olarak bilemesem de has düşünceyi ya da tefekkürü hissetmiştim. Okuduğum eserlerinden tefekkürünün ışıltılarını ve ondan doğan hakikatlerin samimi sıcaklığını hissetmiştim. Aradığım oydu.

İçeriden gelen sesle kapıyı açtım. Kapıya yakın sağdaki masada onları yıllarca göreceğim ben yaşlarda iki kişi vardı: İsmail Kurt ve Yener Yörük. Kendisi, penceresinin Sultanahmet tarafına Ayasofya'ya bakan, cam kenarına bitişik bir masada oturuyordu, birkaç adımla masanın kenarına kadar yaklaştım ve kendimi tanıttım. Bir cümle de söyledim. "Otur!" deyip koltuğu işaret ettiler. Okulumu, memleketimi sordular. Sonra uzunca bir sessizlik. Eğer ram olunmazsa, insan kendi varlığını o sessizliğe teslim etmezse rahatsız olabileceği bir sessizlik. Ben ilk dakikaları yadırgasam da ortama katılmıştım. Bakıyordu ve düşünceliydi. Bakışları rahatsız edici değildi. Tanımak, bilgi sahibi olmak, keşfetme belki biraz da nüfuz etmek isteyen bir "bakış"tı. Sartre'ın kastettiği anlamda bakılanın kendisine bakıldığının bilincini de veren bir bakışla bakıyordu. Bakılan ben olsam da "bir başkası tarafından görülme, başkasını görmenin de hakikatiydi." Ben belki de bu hakikati hemen o anda değil zamanla öğrenecektim. Bakmak bir bakıma kelimeler olmadan düşünmek demek ya da uygun kelimeleri bakarak bulmak. Sonraları bu bakışların bir "nazar" olduğunu anladım. Bu bakış altında bakılana kendi öz varlığının bilincini de ihsas eden, zaman zaman da terbiye edici bir nazar.

Ne kadar kaldığımı bilemiyorum, kalkamamış, müsaade isteyememiştim. Memleketimi sorması üzerine Boyabatlı olduğumu söylemiştim. Boyabat'ın anlamını üzerinde durdu. "*Abat şehir demek, 'Boy Şehri' yani. Uluabat, Akçaabat gibi*." dedi. "*Sizin orda da bir 'boy' olmalı*." Hocalarımızı sordu. İsmail Tunalı, Nermi Uygur, Teoman Duralı, Akın Etan, Nihat Keklik, Bedia Akarsu, Uluğ Nutku, Necla Arat... isimlerini söyledikten sonra "*Erol şimdi Konya'da, rektör oldu, sizin okuldan gitti, burada olsaydı dersinize gelirdi*." dedi. İlk defa duyduğum bir isimdi. Sükût etmiştim. Bilmediğimi fark etti. "*Erol Güngör, arkadaşımız*." dedi. Ardından "*Bir de Takiyettin Mengüşoğlu vardı emekli olsa gerek, Önay Sözer, Macit Gökberk dersinize gelmiyor mu*?" diye sordu. Ben de Macit Gökberk'in

3 Sezai Karakoç'un *Hikâyeler II: Portreler* kitabındaki bir öykü.

emekli olduğunu duyduğumu, Önay Sözer'in de adını daha üst sınıfların programında gördüğümü söyledim. İsmail Tunalı'dan bahsetti. Silistreli olduğunu, Tunalı soyadının da oradan geldiğini söyledi. Ben müsaade istemek üzere hareket ettiğimde "*Derslerden vakit buldukça gelirsin*." dedi. Ve başımla selam verip çıktım. Beyazıt'a kadar yürüdüm. Topkapı'daki yurda otobüsle gitmek içimden gelmedi. Yürümek istiyordum. Diriliş'in atmosferi içimde yol boyunca benden ayrılmadı ve bir müddet daha devam etti.

Ondan sonraki günler bu ziyareti hiç düşünmedim. Bahsedeceğim kimse de yoktu. İçimde belki benden habersiz çalışan bir saat bir hafta sonra gitmem uyarısında bulundu. Zaten aklımda kalan ve bundan sonrası için ne yapmam gerektiğini söyleyen tek şey de tercihi bana bırakan daveti olmuştu: "*Derslerinden fırsat buldukça gelirsin*."

Gittim. Belli belirsiz tebessüm ettikten sonra yine belli belirsiz ya da heyecanımdan bana öyle gelen bir şekilde "*Sen mi geldin*?" ya da sadece "*Geldin mi*?" dedikten sonra eliyle oturmam üzere işaret etti. Daha çok ruhsal bir kontrol -ölçüm mü demeliyim- bir arayışı telmih eden bakışları sükûtunu tam bir sessizlik olmaktan çıkarıyordu. Arada âdeta mola gibi kısa soruları oluyordu.

O sıralar *Diriliş* günlük gazete olarak çıktığı için bazen yazısının yazarken bulurdum. Yoğun bir çalışma temposu içindeydi. Benden birkaç yaş büyük olduklarını fark ettiğim, ileri sınıflarda okuyan, galiba okul durumlarına göre gelip yardım eden genellikle tıbbiyeli öğrenciler olurdu. Bazılarının şiir, yazı ya da çevirileri yayımlanırdı. O sıralarda tanıdığım İsmail Kurt Hukuk Fakültesinde, Yüksel Peker, Bülent Demirgil, Süleyman Can Portakal, Yener Yörük ise tıbbiyeli idi. İlk etapta tanıştırma olmaz, zamana bırakılırdı. Tanıma ve tanışma, zaman içerisinde yavaş yavaş gerçekleşirdi.

Artık Diriliş'e genellikle haftada bir, bazen iki gün gidiyordum. Ders programına göre bir zaman pazartesi ve perşembeleri gitmeye devam ettim. Sükût ve sükûnet hâli, yine bakışları orada bulunduğum zamanı saniye saniye hissettiriyor âdeta içsel bir değişimden eskilerin tabiriyle tebeddülden geçiyordum. Ama bu ziyaretlerimin onun tarafından nasıl algılandığını anlayamıyordum. Zamanla anladım. Cümle arasında bir ifadeden, yine bakışlarından ve bazı hoş karşılayışlarından, verdiği görevlerden. Mesela kapıyı tıklatıp içeri girdiğimde hafif tebessümüne eşlik eden "hah geldin mi" deyişinden; geçmişteki birinden bahsederken "*Sizin gibi yetenekli, bize yakın gençlerdendi.*" imasından; bir yere göndereceği vakit telefonla gideceğim yerdeki kişiye "*Şimdi bizim Mustafa geliyor*." deyip bana en ince ayrıntısına kadar yolu tarif edişinden, bazen de kolaylık olması için bir kâğıt parçasına kroki çizmesinden.

***

Üstat, bazen beni Sirkeci'deki büyük postanedeki posta kutusuna bakmam için anahtarı verir, bazen de matbaaya gidecek yazıları, dizilmesi için matbaaya götürmemi ister "*Bunu Nazmi Bey'e verelim*." derdi. Bazen de yeni gelen haberleri almam için Cağaloğlu'ndaki Anadolu Ajansına gönderirdi. Orada

binanın girişinde üzerinde gazete isimleri yazılı birçok kutucuk bulunur, günün her saatinde teleksle gelen ham haberler anında rulo hâlinde o kutulara dağıtılır, gazeteler o kutuyu sık sık takip ederek yayımlanacak ham hâlde gelen haberleri ve gün içinde gelen birbiriyle ilişkili haberleri işlerler, yayımlanacak hâle getirerek gazetelerinde yer almasını sağlarlardı. Üstat hangi haberin yayımlanacağını seçer ve onu düzeltir, haber metni hâline getirirdi. Ziyaretlerimde bana da birkaç kez nasıl yapıldığını göstermiş ve seçtiği haberlerden birini düzeltmem için vermişti. Akşama doğru da başyazısını, eğer başka bir konuya değinecekse de o konuyla ilgili yazısını yazardı. Bunu genellikle akşam saatlerinde Han kapandığı için Nuruosmaniye Caddesi'nde Ali Baba Türbe Sokak'ta bulunan Fatih Yayınevi Matbaası'nda yapardı. Orada hem gazetenin son provaları gözden geçirilir; kendisi de bir masada yazısını yazardı. Fatih Yayınevi Matbaası, Numan Kurtulmuş Bey'in amcası Hilmi Bey'e aitti ve oranın bütün işleriyle Nazmi Bey ilgilenirdi. Nazmi Bey nezaket ve sükûnet sahibi, halim selim, değerbilir davranışlara sahip, beyefendi bir insandı. Üstat'ın Fatih Yayınevi ile ilişkileri daha eskiye dayanıyordu. 1967'de yayımlanan *Yazılar* (*İslâm, Farklar*, *Dirilişin Çevresinde* birarada), *Hızırla Kırk Saat*, *Üç Kaside* (Kaside-i Bürde, Endülüs'e Ağıt, Bürüyen Kaside), (1967), isimli kitapları ile 1969'da yayımlanan *Sütun* isimli eseri 2 cilt olarak Fatih Yayınevinden çıkmış, Necip Fazıl Bey'in bazı eserleri de yine bu yayınevi tarafından yayımlanmıştı.

7 Ocak 1983'ten başlayarak günlük olarak yayınına başlayan *Diriliş* gazetesi yayınını 161 gün sürdürebildi. Tecrübesizliğime rağmen ne zor şartlarda gerçekleştiğine şahit olduğum *Diriliş*'in günlük gazete dönemi 16-17 Haziran tarihli son sayısıyla kapandı. Üstat bu kapanışı "Ara Veriş" başlığıyla son sayıda duyurdu:

> ***Ara Veriş***
>
> *Beş buçuk aya yakın bir zamandır hiç aksatmada günlük olarak yayınlanan Gazeteniz, bir süre, yayına ara vermek zorunda kalıyor.*
>
> *Tek yaprak olarak çıkarmanın getirdiği birçok sorun, bu kararı almamızın başlıca sebebidir.*
>
> *Yaprak sayısını arttırma ve tesis haline gelme ise, finansman meselesidir.*
>
> *İmkânlarımızın yok denecek kadar azlığı içinde bir deneme yapmış olduk.*
>
> *Diriliş, bilen bilir ki, ticarî bir maksatla çıkmadı. Bu sebeple, bu denemeyi ben şahsen şartları da düşününce başarılı sayıyorum.*
>
> *Aslında ben ne gazeteciyim, ne iş adamı.*
>
> *Bir takım düşüncelerini söylemek isteyen biri olarak, kitap da yazdım, dergi de çıkardım, gazete de çıkardım. İmkânlar hangisine elverirse, hangisini o an için yararlı görürsem onu yaparım. Benim için, kitap, dergi, gazete araçtır, amaç değil.*
>
> *Bir müddet ara vereceğiz. Sonra günlük olarak mı, haftalık olarak mı, aylık olarak mı devam ederiz; ya da yeni kitaplarımla mı yetiriniz bir süre.*

Şimdiden bir şey söyleyemeyeceğim. O günün şartlarına ve imkânlarına bağlı.

Basın, Türkiye'de sanayi halini aldı. Artık bu alandaki her kuruluş, "Entegre Basın Sanayii" olarak, günlük gazetesini, haftalıklarını ve aylıklarını çıkarıyor. Ve bu sanayi bir silindir gibi geçiyor münferit girişimlerin üzerinden.

İş alanında çok başarılı olan bu kuruluşların, fikir ve ideal planında toplumumuzun ruhî ihtiyacını karşılaması temenni edilir.

Ama, temenni, bir insanın en son yapması gereken işidir. Ondan önce elinden geleni yapması beklenir ondan.

Şimdilik bu kadar.

En yakın sürede ve hayırlısıyla tekrar buluşmak üzere."

Üstat, ***Diriliş*** günlük gazetesini tek yaprak diye küçümsemeye yeltenenlere "***Bizim bu yaptığımız bir teklif, insanın parmağı da vücuduna nispetle tek başına küçük bir şey. Fakat bir insanın, bir parmağından başlayarak insan bütününe ulaşılabilir. Çünkü parmak insana ait bir şeydir. Diriliş de öyle, insanlar sahip çıksa bir yaprak zamanla 2, 4, 6 yaprak olurdu***." diyerek cevap verirdi. Gazetenin yayını durduktan sonra Diriliş bürosu daha sakindi. Artık ziyaretlerimde masasında yazı yazarken ya da bir haber metninin işlerken değil kitap okurken görüyordum. Okuduğu kitabı merak ederdim ama katlayarak okur, kapağı görülmezdi. Biri geldiği vakit, okuduğu sayfa yüzükoyun olarak masasına bırakır, ancak o zaman kitabın kapağı görülürdü. Yeni çıkan kitapları takip eder, o zamanlar ikamet ettiği Kadıköy yakasındaki kitapçılardan, sıklıkla da Cağaloğlu'ndan alırdı. Eğer kitapçının vitrininde gördü ise almak için bizi gönderdiği de olurdu.

Kütüphanelere gitmemi de ister "***Kitapları, dergileri karıştırmak bile faydalıdır***." derdi. Bir seferinde "***Fransız Kültür Merkezine gidemediğinden, Beyoğlu'ndaki yabancı kitaplar satan kitapçılarda da bulamadığı bir kitabı okul kütüphanesinden alıp alamayacağımı***" sordu. Eğer vermezlerse "içindekiler kısmının başlıklarını yazmamı" söyledi. Kitabın adını ve yazarını bir kâğıda yazıp verdi: Louis Gardet'nin[4] ***La Cité Musulmane*** isimli eseri. Kitabı kütüphaneden aldım, hemen götürdüm. Memnun oldu. İnceledi, tekrar tekrar baktı. "***Bende biraz kalsın***." dedi, eve götürmek için çantasına koydu. Kitap bir süre kendisinde kaldı. Bir gidişimde kitabı uzatarak "***Aslında okumamız lazım, dergi çıksaydı bazı bölüm-***

4 Louis Gardet (1904-1986), Massingnon ekolünün önde gelen temsilcilerinden Fransız şarkiyatçı. 1954'te yayımlanan kitabın tam adı ***La Cité Musulmane Vie Sciale et Politique***. ***Müslüman Site*** adıyla 2014'te Türkçeye kazandırılmış. ***La Cité musulmane*** hakkında kaynaklar şu bilgiyi vermektedir: Daha sonra da birkaç defa basılan (1961, 1969, 1970) bu önemli eserde İslam devlet felsefesine dair geniş bilgi ve yorumlar yer almaktadır. Dört ana bölümün ilkinde İslam'ın devlet ve toplum düzenine ilişkin esasları, ikincisinde ideal İslam devletinde iktidarın kime ait olduğu meselesi, üçüncüsünde İslam toplumunun yapısı ve ümmet kavramı, dördüncüsünde ise İslam hümanizmi incelenmiştir; eserin sonunda yetmiş bir sayfalık bir de özet bulunmaktadır (***TDV İslam Ansiklopedisi***, "Gardet, Louis" maddesi, madde yazarı: H. Bekir Karlığa, Cilt: 13, İstanbul 1996, Sayfa: 372-374).

lerini tercüme edilebilirdik, içindekiler kısmından notlar aldım, eğer dergi çıkarsa tekrar isteriz, sen de bir an önce teslim et, zor durumda kalma." dedi.

Zaman zaman bazı kitaplar aldırır, maddi durumu müsaitse 2 tane almamı isterdi. Birini bana verirdi. Mesela o zamanlar Afa Yayınlarından çıkan bir seri vardı. "Galiba Çağdaş Ustalar" serisi. Camus, Wittgenstein, Levi-Strauss, Orvelll, Weber… gibi edebiyat, düşünce adamları hakkında yarı biyografik yarı eleştirel incelemeler. Onları çıktıkça aldırır, dediğim gibi bazen 2 tane bazen de okuduktan sonra bana verirdi. Yine bir ziyaretimde kitabı katlanmış hâlde okuyordu. Ben girince kitabı kaldığı yerden ters çevirip kapak kısmı üstte kalacak şekilde masaya koydu. O zaman adını görebildim: Miguel de Unamuno'nun *Yaşamın Trajik Duygusu.* Kitabın adına dikkat etmem üzerine *"Yeni çevrilmiş. Daha önce bazı romanları ve hikâyeleri çevrildi.* Sis *romanı güzeldir. "Sonsuzluk Mağarası" diye bir hikâyesi vardır bizim düşüncemizi yansıtır*."

Öğrencilik yıllarımda yine gelip gitmelerimde bir gün "*Ancak sahaflarda bulunabilir*." diyerek Jules Romains'in *Bir Dünya Görüşü* ve André Maurois'in *Duygular ve Âdetler* isimli eserini okumamı istedi. "Duygular ve Âdetler*'in çevirisi güzeldir, fakülteden Fransızca hocamız Vahdi Atay'ın çevirisi, başka çevirileri de var, bilhassa Balzac'tan*." Bir başka seferinde de Gazzali'nin *El-Münkız Mine'd-Dalâl*'ini söyledi. Yine bir sefer Muzaffer Şerif Başoğlu'nun *Vaziyet Alışların (Attidues) Psikolojisi* isimli eserini okumamı, "eskiden yayımlandığını kendisindekini de bulamadığını, ince olduğu için kütüphaneden fotokopi alabileceğimi" söyledi. Kütüphanesinde bulunması için kendisine de fotokopi almamı istedi. Kitabı buldum. İlk olarak 1944 yılında yayımlanmış, başka baskısı da yapılmamıştı. Söylediği bu dört eser bana içerikleri yanında her şeyden önce neler okumam gerektiğine dair yol gösterici ve kendi okuma zevkimi keşfetmeme yardımcı oldular.

Üstat, okuma bahsi açıldığında umumi olarak klasiklerin öncelikle okunmasını söyler, bizim klasiklerimizden *Bostan*, *Gülistan*, *Mesnevi*, *Mantıku't-Tayr*… isimlerini zikrederdi. Konuşmalarında zaman zaman klasiklerden bazı hikâyeleri o anki bir konuya istinaden şerh eder, uyarlardı. Bilhassa *Mesnevi*'ye çok atıfta bulunur "*Mevlâna'yı anlamayan ve sevmeyen bizi de ne anlar ne de sever*." derdi. Mevlâna'dan, bir konuya istinaden anlattığı, şerh edip o anki olay ya da duruma uyarladığı hikâyelerden ilk aklıma gelenler: Helvacı Çocuk, Bağdatlı Muhtesip, Barsisa, Yıkılan Ev, Hristiyan-Yahudi ve Müslümanın Yolculukları, Tacir ve Papağan Hikâyeleri… Varoluşcu filozoflardan bilhassa Camus, Sartre, Kierkegaard ve Gabriel Marcel'in düşüncelerinden bahseder, bazen bir cümlelerinden hareketle insanı bir durumu şerh ederdi. Ionesco, Beckett gibi Absürd Tiyatro örneklerini bilhassa gülerek anlatırdı. Bir şeyi, bir konuyu bütün şümulü ile bilirdi. Entelektüel dünyası belli bir alan ya da konu ile sınırlı değildi. Felsefede okumama rağmen entelektüel dünyayı meydana getiren birçok ismi ilk defa ondan duydum. Kesin yargıları özellikle insanın kendi varlığı söz konusu olduğunda hiçbir zaman doğru bulmam. Buna rağmen kendi adıma şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Diriliş bürosunda zikredilen yazarlar, eserler

sayesinde okuduğum hiçbir kitap için okumasam da olurmuş diye aklımda geçmedi. Okuduklarımın memnuniyetini kendi içimde daima yaşadım.

***

Ben yine okul durumuma göre haftada bir veya iki kez Üstat'a gidiyordum. Felsefeden önce asıl güzel sanatlara ilgim vardı ve daima baki kaldı. Güzel Sanatlar Fakültesine -o zamanlar yetenek sınavıyla alıyordu- müracaat etmiştim. Sınava girdim ama olmadı. Yeni okulumu seviyordum, öğrencilik hayatım bitsin istemezdim. Hayatımın en güzel zamanlarıydı. İmkân olsa bir de sanat tarihi okumak isterdim. Zaman geçtikçe daha iyi anladım ki hocalarımız entelektüel ve seçkin insanlardı. Bazılarında özellikle dine karşı soğukluğun ötesinde bile isteye bir karşıtlık olsa da, o hâlleri bana tesir etmez, Diriliş metinleri bende o tesiri hemen izale ederdi. Büyüyenay'a gelen öğrencilerden duyduklarımdan ve şahit olduklarımdan hareketle yani bugünkü üniversitelerle mukayese ettikçe, hocalarımın portreleri bende daha saygıya şayan hâle geldi. Öncelikle kibirli değillerdi. Söyledikleri anlaşılır, yazdıkları okunurdu. Fikirleri ne olursa olsun işlerini iyi yaparlardı. Öğrenciyi sahip olmaları gereken sınıra çekme maharetine sahiptiler. Az önce söylediğim gibi bazıları dine kapalı olsalar da en azından insanlığa kapalı değillerdi. Bilginin görgüsüne, konumlarının ağırlığına sahiptiler. Özgül ağırlıkları her hâllerinden zuhur ederdi.

(Devam edecek)